

Goed leren bewegen, een leven lang actief!

Koers KVLO 2025-2030

KVLO
Goed leren bewegen

*“Wij zijn dé
vakvereniging voor
het leergebied
bewegen & sport”*

Introductie en uitgangspunten

De Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO) kent een lange geschiedenis en traditie (opgericht in 1862). Wij zijn dé vakvereniging voor het leergebied bewegen & sport in en om de school en dé autoriteit op het gebied van goed en met plezier (leren) bewegen voor alle kinderen en jongeren. De spil wordt gevormd door de professionals in bewegen & sport in en om de school. Leraren bewegingsonderwijs, studenten en afgestudeerden van sport- en beweegopleidingen in het hoger onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs niveau 4, kunnen lid zijn.

De KVLO staat in het veld van bewegen en sport bekend als een professionele, betrouwbare en gezaghebbende instantie. Wij vinden kwaliteit en servicegerichtheid aan de leden belangrijk. We bieden laagdrempelige ondersteuning aan de leden, door o.a. kennisdeling en juridisch of onderwijskundig advies. Wij zetten ons als vakvereniging en vakbond, onderdeel van de Federatie van Onderwijsvakorganisaties (FvOv), in voor goede collectieve arbeidsvoorwaarden en dragen bij aan de professionele uitoefening van het beroep door de leden.

Bij de ontwikkeling van de *Koers KVLO 2025-2030*² zijn, in lijn met de statuten van de vereniging³, de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. de KVLO bevordert dat de schoolgaande jeugd van 4 tot en met 18 jaar⁴ goed leert bewegen;
2. de KVLO behartigt de belangen van haar leden op onderwijskundig en rechtspositioneel gebied;
3. de KVLO wil de samenleving doordringen van het belang van bewegen & sport als leergebied op alle scholen voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

1. In de beschrijving van de kerndoelen wordt het leergebied bewegen & sport genoemd. Hiermee wordt het brede domein van het onderwijs in bewegen en sport in alle schooltypen en jaarlagen bedoeld. Voor het vak, zoals dat in het rooster op scholen staat, zijn voor het voortgezet onderwijs lichamelijke opvoeding (LO) en voor het primaire onderwijs bewegingsonderwijs gangbare benamingen. (In de praktijk wordt het vak ook wel 'gym' genoemd.) In deze notitie is gekozen om de bewegingsonderwijs als aanduiding te hanteren wanneer het vak of het beroep bedoeld wordt. Deze aanduiding verwijst naar waar de KVLO in de kern voor staat: de verbinding tussen bewegen en onderwijs.

2. De Koers KVLO 2025-2030 is ontwikkeld in samenspraak met de medewerkers van het bureau, ledenraad, bestuur, vertegenwoordigers/kader van de afdelingen, de leden KVLO (online raadpleging) en vertegenwoordigers van belangrijke stakeholders in het veld van bewegen & sport.

3. KVLO (2023). Statuten van de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding, Zeist: KVLO.

4. Deze leeftijdsgrens is een grove indicatie; het gaat in de praktijk om jeugdigen in alle typen van (speciaal) primair- en voortgezet onderwijs en de eerste twee jaar van het MBO onderwijs.

De Koers KVLO 2025-2030 bouwt voort op het fundament van de Koers KVLO 2020-2024⁵, met meer nadruk op de kwaliteit van het onderwijs, lessen bewegingsonderwijs voor alle leerlingen tot en met 18 jaar (primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs) en daarnaast voldoende bewegen voor de jeugd door middel van een bewegrijke schooldag. Verder gaat de KVLO inzetten op het meer betrekken van de leden bij haar vereniging.

Missie KVLO: Goed leren bewegen, een leven lang actief!

De KVLO heeft als missie 'goed leren bewegen, een leven lang actief!'. Wij bevorderen dat alle schoolgaande kinderen en jongeren van 4 tot en met 18 jaar - in het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en in het middelbaar beroepsonderwijs⁶ - goed en voldoende bewegingsonderwijs krijgen, gegeven door een bevoegde en bekwame leraar. Dat draagt in positieve zin bij aan de persoonlijke ontwikkeling en vergroot daarnaast de kans op een blijvende actieve en gezonde levensstijl.

Doelen bewegingsonderwijs⁷

Bewegingsonderwijs vergroot het bewegingsrepertoire en daagt leerlingen uit om vaardigheden te ontwikkelen en verantwoordelijkheid te nemen. Ze leren samenwerken, organiseren en hun rol in de beweegcultuur ontdekken. Zo ontwikkelen ze hun 'beweegidentiteit' door te kiezen hoe, op welk niveau, en met wie ze bewegen, zowel nu als in de toekomst. Het leergebied bewegen & sport maakt leerlingen 'meervoudig deelnamebekwaam in beweegsituaties' en zorgt op deze manier voor een blijvende, perspectiefrijke, zelfstandige en verantwoorde deelname aan de beweeg- en sportcultuur.

De leraar bewegingsonderwijs⁸

Het is de missie van de KVLO om de positie van het leergebied en die van de leraar vanuit goede en deskundig gegeven lessen te borgen. Wij zijn van oordeel dat de leraar bewegingsonderwijs een zeer bepalende factor is om kwaliteit van het onderwijs in het leergebied te garanderen en ondersteunen de leraar om zijn werk optimaal te kunnen doen.

De leraar bewegingsonderwijs kent de volgende drie contexten en opdrachten.

- 1. Lesgerichte beweeg- en sportcontext:** Zorgt voor veilige, passende lessen, gebaseerd op het vakleerplan en evaluaties. Hij faciliteert, stimuleert en begeleidt het leerproces van leerlingen (individueel en als groep) en onderhoudt contact met ouders, verzorgers en collega's over de ontwikkeling en het welbevinden.
- 2. Schoolgerichte beweeg- en sportcontext:** Houdt het vakleerplan, afgestemd op kerndoelen en eindtermen van leergebied bewegen & sport, actueel en werkt aan onderwijsontwikkelingen en -vernieuwingen.
- 3. Maatschappijgerichte beweeg- en sportcontext:** Samenwerking met externe organisaties, zoals sportverenigingen en welzijnsinstellingen.

De KVLO ondersteunt leraren om hun werk optimaal te doen en zet zich in voor voldoende lessen door bevoegde en bekwame professionals.

5 Koers KVLO 2020-2024, Lichamelijke Opvoeding.

6 Onder het primair onderwijs vallen de basisschool en het speciaal basisonderwijs. Het voortgezet onderwijs bestaat uit voortgezet speciaal onderwijs, praktijkonderwijs, voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs, hoger algemeen voortgezet onderwijs en voorbereidend wetenschappelijk onderwijs.

7 Karakteristieken conceptkerndoelen (2024) en Beroepsprofiel leraar LO (2025).

8 In deze notitie is gekozen voor de mannelijke vorm als standaardvorm. Waar leraar staat kan ook worden gelezen lerares, waar hij of zijn staat kan ook worden gelezen zij of haar, etc.

Kerntaken KVLO

Ambassadeurschap voor het vak

De KVLO is voor haar leden, afdelingen en als vakvereniging op landelijk niveau ambassadeur voor goed leren bewegen in de samenleving en voert daar waar mogelijk en nodig lobby in de politiek. Op plaatselijk niveau vervullen de afdelingen en de leden van de KVLO deze rol samen met hun collega's, sportverenigingen en gemeenten. Wij maken ons hard voor kwalitatieve en kwantitatieve borging van bewegingsonderwijs en zetten ons in voor de implementatie van de kerndoelen en examenprogramma's van het leergebied bewegen & sport.

Vak- en beroepsgroepsontwikkeling

De KVLO stimuleert vakontwikkeling en beroeps(groep)ontwikkeling, veelal samen met partners, door het uitgeven en actualiseren van publicaties, onder andere via het Jan Luiting Fonds. Denk bijvoorbeeld aan het *Beroepsprofiel leraar lichamelijke opvoeding*, de *Basisdocumenten Bewegingsonderwijs voor het basisonderwijs*, het *speciaal onderwijs* en de *onderbouw van het voortgezet onderwijs* en *Samen bewegen regelen*.

Kenniscentrum

Wij profileren ons, in nauwe samenwerking met partners (zoals de opleidingsinstituten met hun lectoraten en practoraten, Stichting Leerplan Ontwikkeling, Vereniging Sport en Gemeenten, Kenniscentrum Sport en Bewegen en het Mulier Instituut), als kenniscentrum voor vak-, vaksectie- en carrièreontwikkeling. De Kennisbank van de KVLO biedt een schat aan vakinhoudelijke publicaties, onderwijs- en beleidsinformatie en onderzoeksrapporten. Naast de ondersteuning in en bijdrage aan de professionele vakinhoud, richten wij ons ook op het belang van goed en voldoende bewegen voor een toekomstige gezonde samenleving. Het maatschappelijk belang van preventie, zoals genoemd in het hoofdlijnenakkoord van de regering (september 2024) start bij goed leren bewegen.

Professionalisering van de beroepsgroep

De KVLO streeft ernaar dat leraren zich doorlopend blijven ontwikkelen. Als zij zich blijven scholen, draagt dit bij aan de professionalisering en de kwaliteit van de beroepsgroep. Wij ontwikkelen voor onze leden scholingen, al dan niet in samenwerking met partners (zoals de alo's). Deze zijn gericht op de verschillende schooltypen en diverse doelgroepen. Er is ook aandacht voor kwetsbare kinderen en jongeren, kinderen en jongeren met een beperking, culturele inclusiviteit, genderinclusiviteit en ook voor sociale en fysieke veiligheid van zowel de leerlingen als de docenten bewegingsonderwijs.

Via onder andere LO Magazine, de KVLO-website, de KVLO-nieuwsbrief, de Kennisbank en diverse andere digitale kanalen⁹ worden actualiteiten en (verdiepende) vakinformatie gepubliceerd.

Behartigen van de belangen van de beroepsgroep als geheel en van de individuele leden

De leden van de KVLO worden vertegenwoordigd aan de cao-tafels voor het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger beroepsonderwijs. Wij bieden onze leden ook juridische ondersteuning voor vragen op het gebied van arbeid, werk en inkomen.

*We zijn ambassadeur
én belangenbehartiger
van het vak en
de beroepsgroep.*

Koers 2025-2030

Om uitvoering te geven aan de missie richten wij ons de komende vijf jaar met extra aandacht op de volgende vier speerpunten:

Speerpunt 1

Ondersteunen bij randvoorwaarden voor bewegingsonderwijs

De KVLO staat en gaat voor voldoende en goed bewegingsonderwijs. Momenteel is er zowel vanuit het nieuwe beroepsprofiel als vanuit de nieuwe conceptkerndoelen een kwaliteitsimpuls voor het bewegingsonderwijs. Om kwaliteit te kunnen leveren moeten de randvoorwaarden, zoals beschikbaarheid van geschikte accommodatie en bevoegde leraren bewegingsonderwijs, dan wel geborgd zijn.

Geschikte accommodatie en bevoegde leraren

Vanaf augustus 2023 is er een wet in werking getreden die voorschrijft dat kinderen in het primair onderwijs 90 minuten (bij voorkeur 2 x 45 minuten) bewegingsonderwijs moeten krijgen, gegeven door een bevoegde leraar. Onderzoek van het Mulier Instituut uit 2024¹⁰ laat echter zien dat een derde van de basisscholen nog niet volledig voldoet aan deze wettelijke eis. Een knelpunt voor scholen is vaak het niet beschikbaar hebben van voldoende geschikte accommodatie. Schooldirecteuren geven daarnaast aan dat roosters erg vol zitten en de prioriteit wordt niet altijd gegeven aan bewegingsonderwijs. De lessen bewegingsonderwijs worden wel steeds vaker gegeven door een bevoegde leraar, maar in sommige regio's is ook het vinden van voldoende bevoegde leraren voor bewegingsonderwijs een knelpunt. Wij willen ons, in samenspraak en samenwerking met partijen in het werkveld van bewegen en sport, blijven inzetten om scholen te stimuleren en te helpen, zodat in januari 2027 alle scholen aan de wettelijke eis voldoen¹¹.

Voldoende bewegingsonderwijs

De prioriteit voor de komende jaren is dus het voor elkaar krijgen van de randvoorwaarden voor een kwalitatieve invulling van de wettelijk verplichte uren bewegingsonderwijs met een inhoudelijke dekking van kerndoelen en examenprogramma's, zodat alle scholen aan de wettelijke eisen gaan voldoen. Voor de langere termijn (2030) is het wenselijk om het aantal lessen bewegingsonderwijs verder uit te breiden naar minimaal 3 uur per week voor alle leerjaren, voor zowel primair als voortgezet onderwijs.

Speerpunt 2

Bewegingsonderwijs voor alle kinderen en jongeren

Groep 1 en 2 basisschool

Uit onderzoek van het Mulier Instituut¹² blijkt dat met name in groep 1 en 2 van het primair onderwijs de wettelijk verplichte 90 minuten bewegingsonderwijs per week niet gehaald wordt. Juist in deze leeftijdsgroep is het belangrijk om een goede basis aan te brengen voor het goed leren bewegen. Wij gaan ons daarom hard maken om ook hier het bewegingsonderwijs aan de wettelijke norm te laten voldoen. Daarnaast zet de KVLO zich in voor dezelfde bevoegdheidseis voor leraren voor het verzorgen van bewegingsonderwijs aan zowel groep 1 en 2 als voor groep 3 t/m 8.¹³

Mbo

De wettelijke borging van de onderwijstijd met het aantal lessen in het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs is een feit. Echter in het mbo is dit niet (meer) het geval. Sinds het verdwijnen van de wettelijke borging (1995)¹⁴ is het vak bewegingsonderwijs wegbezuinigd op veel mbo opleidingen. Dit zorgt voor een ongelijkheid van kansen: jongeren op het mbo vanaf 16 jaar krijgen geen bewegingsonderwijs meer in hun curriculum, terwijl hun leeftijdsgenoten op havo en vwo dit wel krijgen. Vanaf het voortgezet onderwijs neemt sportdeelname onder jongeren steevast af. Vooral in het vmbo. Slechts 45,5% van de jongeren in het vmbo voldoet aan de beweegerichtlijnen. Na de overstap naar het mbo nemen deze cijfers zelfs nog verder af. We zien dat mbo'ers weinig sporten en bewegen, minder dan hun leeftijdsgenoten op havo en vwo. De KVLO gaat zich inzetten om, in samenwerking met partners in het werkveld van bewegen en sport, het vak weer terug te krijgen op het mbo, bij voorkeur door herintroductie van de wettelijke eisen. De leerlingen in dit onderwijstype verdienen dit en hebben er minstens zoveel baat bij als kinderen op havo en vwo¹⁵.

10 Mulier Instituut (2024); Van wet naar werkelijkheid: Bewegingsonderwijs op de basisschool

11 KVLO heeft hiertoe onder andere de website www.impulsbewegingsonderwijs.nl opgezet en zet deze voort.

12 Mulier Instituut (2024); Van wet naar werkelijkheid: Bewegingsonderwijs op de basisschool.

13 Momenteel heeft een pabo-opgeleide leerkracht zonder aanvullende leergang voor bewegingsonderwijs ook de bevoegdheid om lessen bewegingsonderwijs te geven in groep 1 en 2.

14 *Wet Educatie en Beroepsopleiding*, (1995)

15 www.gezondeschool.nl; (oktober 2024); *De invloed van de overstap van vmbo naar mbo op sport- en beweeggedrag van jongeren*.

<https://www.gezondeschool.nl/artikelen/invloed-van-overstap-van-vmbo-naar-mbo-op-sport-en-beweeggedrag-van-jongeren>

Speerpunt 3

Stimuleren van bewegrijke scholen >

Minimaal een uur bewegen per dag

De ontwikkelingen in de samenleving, variërend van toenemende technologie, toenemende bewegingsarmoede (onder jeugd en volwassenen), aandacht voor preventieve gezondheidszorg, maken extra duidelijk dat verantwoord bewegen en sporten er echt toe doet.

Naast de lessen bewegingsonderwijs die wettelijk verplicht zijn, is het belangrijk dat er al vanaf jonge leeftijd gedurende de week voldoende bewogen wordt. De KVLO heeft als richtlijn voor een bewegrijke schooldag: *minimaal een uur bewegen per schooldag voor ieder kind*.¹⁶ Dit is exclusief de lessen bewegingsonderwijs, waar vanzelfsprekend ook bewogen wordt. Dat betekent dat er in en om de school een bewegrijke omgeving moet zijn, die het voor kinderen mogelijk maakt dat zij deze richtlijn gaan halen. Denk hierbij aan bewegen en sport in pauzes, bewegrijke inrichting van het schoolplein en de omgeving van scholen, beweegmomenten tijdens de vakken waarbij kinderen zitten gedurende de schooldag, naschoolse sport, bijvoorbeeld in opvang of bij verenigingen. De leraar bewegingsonderwijs kan hierin een belangrijke en bepalende rol vervullen als 'aanjager en regisseur'. Hij is pedagogisch geschoold, hij kent de kinderen en de omgeving van de school. Samen met onder andere de (groeps)leerkrachten uit het schoolteam en mbo-opgeleiden in het veld van bewegen en sport (buurtsportcoaches, sportverenigingen, opvangorganisaties) kan, bijvoorbeeld in de vorm van zogenaamde beweegteams, veel beweegwinst geboekt worden voor de kinderen. Voorwaarden hierbij zijn dat de leraar bewegingsonderwijs voor deze extra rol voldoende moet worden toegerust in zijn opleiding en dat hij voor dit werk gefaciliteerd wordt door zijn werkgever.

De samenwerking van de KVLO met onder andere de opleidingsinstituten (alo en mbo Sport en Bewegen), NOC*NSF, Mulier Instituut, Kenniscentrum Sport en Bewegen, de Gezonde School en de Beweegalliantie zal ook bij dit onderwerp deel uitmaken van de strategie voor de komende jaren.¹⁷

Speerpunt 4

Vergroten betrokkenheid leden

De bekwaamheden van de leden zijn de kracht van de vereniging. Wij hebben veel te bieden voor onze leden en willen een dynamische vereniging zijn. Wij zijn zichtbaar binnen de beroepsgroep en profileren ons in de samenleving. De vereniging blijft investeren in groei, vooral door nieuwe studentleden aan te trekken. Een belangrijk aspect van de vereniging is de betrokkenheid van de leden.

Het is onze ambitie dat de leden er trots op zijn om deel uit te maken van een gezonde vereniging waarvan ze de waarde ervaren. Een eigentijdse moderne vereniging, die ook de jongere generatie beroepsbeoefenaren aanspreekt door bijvoorbeeld aandacht voor (technologische) innovatie en communicatie via digitale kanalen. Een vereniging die zo georganiseerd is dat leden zich betrokken voelen, constructief meedenken, meewerken, zich thuis voelen, gezien en gehoord worden, ongeacht hun leeftijd en ongeacht hoe ze werkzaam zijn als professional in het werkveld van bewegen en sport. Afdelingen kunnen hierin een belangrijke rol vervullen, bijvoorbeeld door activiteiten op lokaal niveau te organiseren en leden te betrekken bij inspirerende scholingen en netwerken. Ook zien we dat vakleerkrachten in het primair onderwijs zich op lokaal niveau in toenemende mate verenigen in vakgroepen die deels een vergelijkbare rol (kunnen) spelen als de afdelingen.

De komende jaren willen wij, in samenspraak met de afdelingen en vakgroepen, komen tot een effectieve manier van inrichten en ondersteunen van de afdelingen en vakgroepen. Het uiteindelijke doel is een moderne, actieve vereniging die zichtbaar is in het werkveld en zich blijft ontwikkelen door een betrokken en kundige ledenbasis.

16 Dit sluit goed aan bij de Beweegrichtlijnen van de Gezondheidsraad (2017). Hierin staat o.a. als richtlijn voor kinderen van 4 t/m 18 jaar: minstens elke dag een uur aan matig intensieve inspanning.

17 De KVLO heeft (in samenwerking met partners) al succesvolle initiatieven ontplooid om bewegen in en om de school te stimuleren. Voorbeelden hiervan zijn de jaarlijkse *Beweegrijke School Award* en *Olympic Moves*.

Zinzendorflaan 9 • 3703 CE Zeist • 030 - 692 08 47 • www.kvlo.nl